NOTAE PRAEHISTORICAE 6 - 1986: 123-127

NEOLITHISCHE BEENDERMONSTERS VAN OUDENAARDE-DONK

P. VAN DER PLAETSEN

Een eerste verslag.

Een optimale bewaringstoestand zorgde ervoor dat het site Neo 1 (fig. 1, Neo 1) te Oudenaarde-Donk (kampagne 1985) een rijke verzameling beendermateriaal opleverde. Ze betreft een met de hand verzameld monster, vergezeld van een aantal zeefmonsters. Tot nu toe zijn niet alle beenderen gedetermineerd en zijn ook de zeefresidu's nog niet onder de loupe genomen. Gezien in 1986 nog heel wat terreinwerk werd verricht, hadden we weinig tijd om de algemene stratigrafie in detail uit te werken. Voor deze voorlopige nota hebben wij derhalve uit het totale beenderpakket een drietal rijke konteksten met goed bewaard materiaal gelicht. Globaal kunnen deze botten in de oudste okkupatiefase geplaatst worden, die rond 5.000 B.P. gedateerd wordt. Het materiaal dat tot de Laat Neolithische fase behoord is over het algemeen slecht bewaard en werd nog niet onderzocht.

Het oudste materiaal is afkomstig uit een door de mens gegraven gracht, binnen het nederzettingsareaal (fig. 2, I). In dit monster wordt de verdeling binnen de veestapel gekenmerkt door een overwicht van varkensresten op runderbotten. Wat ook opvalt is de voor het Neolithicum ongebruikelijk hoge vertegenwoordiging van de wildfauna. Het materiaal afkomstig uit het archeologisch niveau dat de hierboven beschreven gracht afdekt (fig. 2, II) wordt gekenmerkt door een achteruitgang van het varken, ten voordele van het rund. Ook bevat deze kontekst minder resten van jachtwild. Hetzelfde beeld vinden we terug bij het beendermateriaal afkomstig uit het lager gelegen, en vochtig, gedeelte van het site (fig. 2, III). Merken wij ook op dat in deze zone verscheidene hoefafdrukken van rund en kleinvee werden waargenomen. Mis-

schien wijzen ze erop dat dit lager gelegen drassig gebied als drenkplaats voor het vee werd gebruikt. In al de genoemde vondstenensembles blijken schapen en/of geiten duidelijk het minst vertegenwoordigd. Wanneer wij vergelijken met andere neolithische botvondsten valt op dat op enkele uitzonderingen na het rund steeds overweegt. Het is voorlopig moeilijk de betekenis van de vastgestelde verschuiving van varkens- naar runderteelt te verklaren. Een ontbossing van de omgeving kan in de loop van de tijd het gebied meer geschikt gemaakt hebben voor veeteelt (en landbouw?).

De goed vertegenwoordigde jachtfauna bestaat voornamelijk uit hert, maar er werden ook resten van ree en één enkel geweifragment van een eland gerecupereerd. Vermelden wij nog de vondst van verscheidene botten van het everzwijn, terwijl wij ook de resten van paard menen te kunnen toeschrijven aan wilde dieren. De aanwezigheid van oerrund en bison wijzen er wellicht op dat de jacht in georganiseerd verband werd bedreven. In het open bosbiotoop en het parkland, waar deze grote zoogdieren thuishoren kunnen wij ook de vos, das, boommarter, bunzing en de wilde kat situeren. Andere vondsten wijzen op de aanwezigheid van open water, zoals de beenderen van bever en otter. Inderdaad werd tijdens het onderzoek een nu volledig opgevulde Scheldegeul gekarteerd. In deze omgeving werd ook druk jacht gemaakt op watervogels zoals wilde eenden, ganzen en zwanen. Ook resten van een enkele reiger en een roerdomp konden geïdentificeerd worden. Visvangst wordt aangetoond door de vondst van verscheidene snoek-, katvis- en andere zoetwatervisresten.
Deze lijst, aangevuld met die van een aantal andere dieren (zoetwatermolusken, kikkers, padden, mol, woelrat enz.), zal ons toelaten, samen met de studie van het plantaardig materiaal, een nauwkeurige omschrijving van het natuurlijk milieu te maken.

Uit het archeologisch onderzoek blijkt dat wij vermoedelijk niet te doen hebben met permanente bewoningssites. Een eerste hypothese is of het hier niet om seizoenale kampementen gaat. Aan de hand van de wildfauna menen wij op het eerste gezicht te kunnen stellen dat het gehele jaar door werd gejaagd. De studie van de slachtleeftijd van de huiszoogdieren kan op dit punt uitsluitsel geven. De tweede mogelijkheid is dat onze sites zg. "special activity sites" zijn. De stelling is dan ook dat de neolithische mens, die zich op de omliggende heuvelruggen gevestigd had, het alluvium opzocht om er op de vruchtbare weiden zijn vee te hoeden en de direkte omgeving af te stropen op zoek naar jachtwild.

Vermelden wij tenslotte nog dat enkele mesolithische koncentraties een (kleine) hoeveelheid determineerbaar botmateriaal opleverden. Terwijl onlangs een zesde neolithisch site (Neo 6) werd gelokaliseerd, waarbij de steekproef goed gekonserveerd beendermateriaal werd verzameld. Opgravingen op deze plaats worden gepland voor 1987.

REFERENTIES

DE CEUNYNCK, R., VAN DER PLAETSEN, P., VANMOERKERKE, J., VAN STRYDONCK, M. & VERBRUGGEN, C. 1985. Neolithicum - Bronstijdvondsten aan de Donk te Oudenaarde. *Archaeologia Belgica*, I, pp. 67-79.

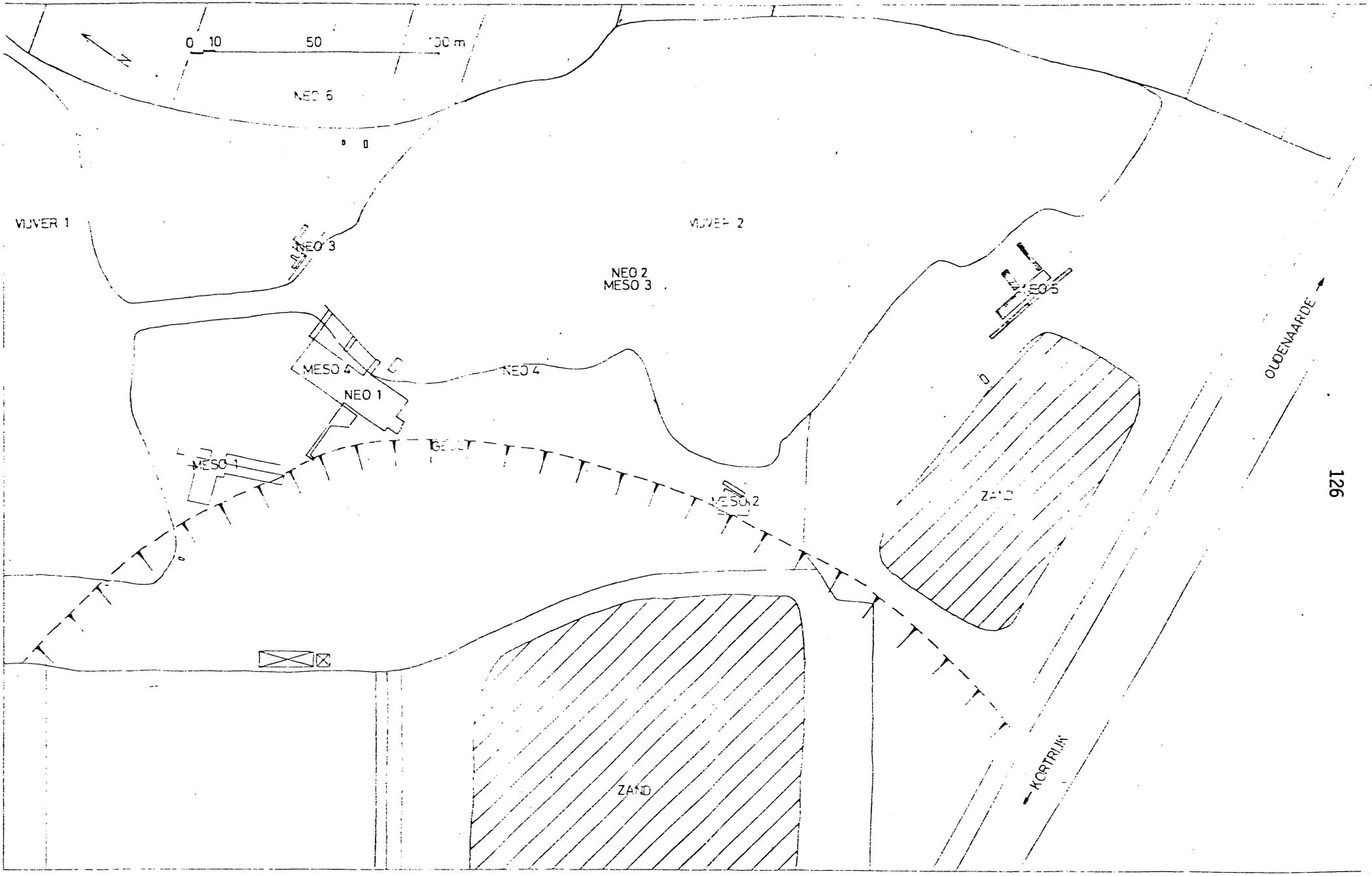

Fig. 1. Algemeen situatieplan met de verschillende sites gevonden te Oudenaarde-Donk.

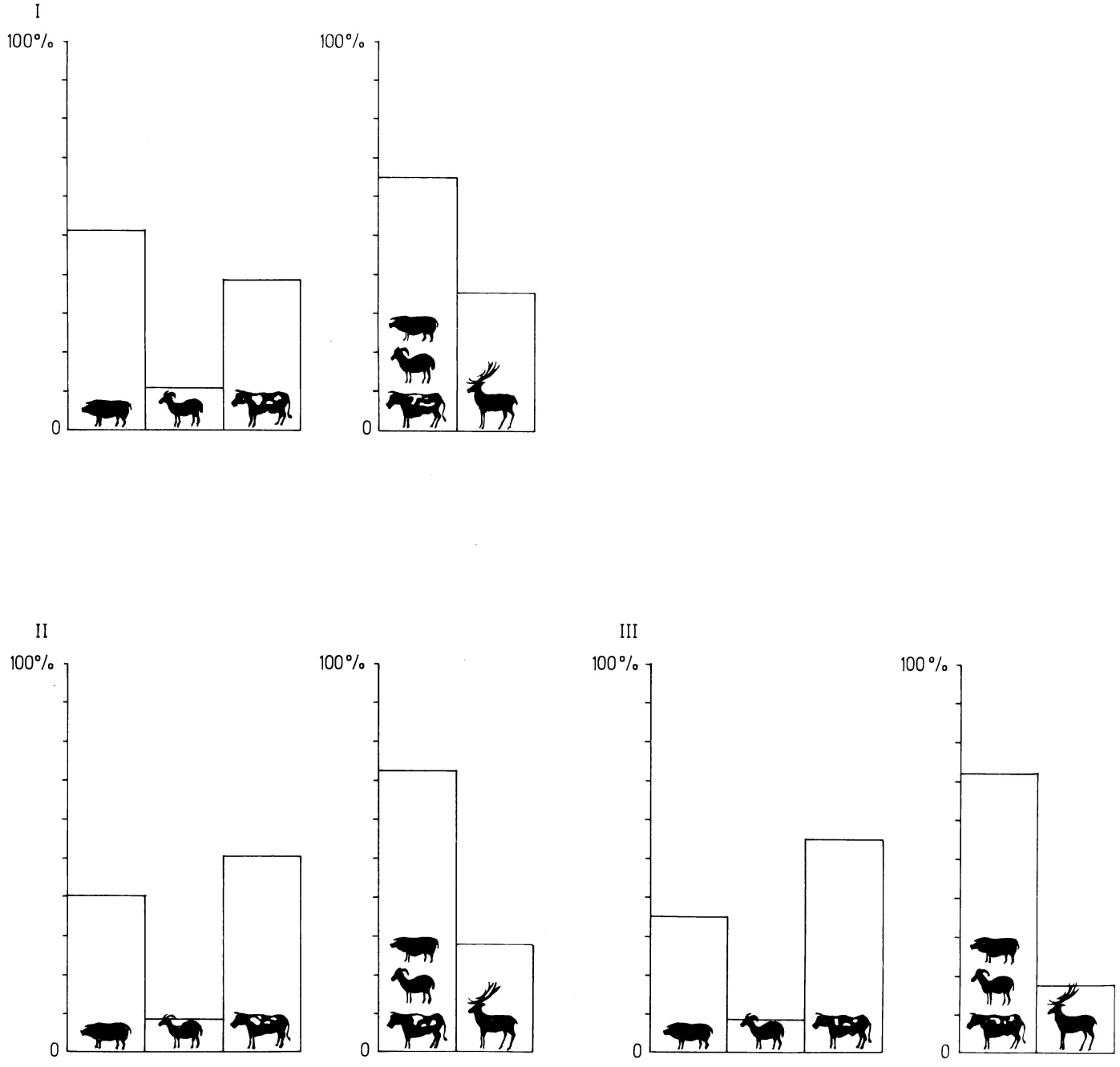

Fig. 2. Relatieve verdeling binnen de veestapel in vergelijking tussen veeteelt en jacht, van enkele beenderverzamelingen van Oudenaarde-Donk.